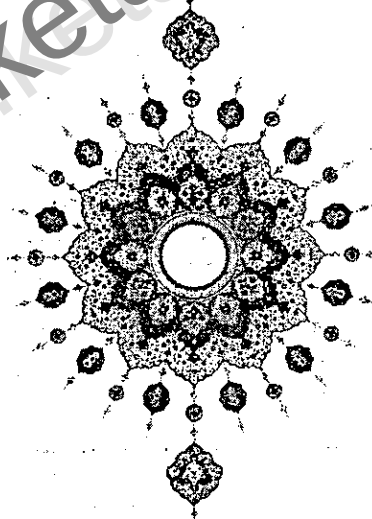

عطر میلاذ

□ محمد رضائی آدریانی

پنجاه و نهمین سالگرد
انتشارات

سرشناسه	:	رضایی، محمد - ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور	:	عطر میلاد/ محمد رضایی ادریانی.
مشخصات نشر	:	قم: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۸۰ ص: مصور (رنگی)، جدول: ۱۴/۵ × ۱۷/۵ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۲۶۲-۹۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۸۰
موضوع	:	محمّدین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق -
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۲ ۶۵۶/۵ BP
رده بندی دیویی	:	۳۹۷/۹۵۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۳۳۳۳۹۷

عطر میلاد

- مؤلف: محمد رضایی ادریانی
- ناشر: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)
- نوبت چاپ: اول/ پاییز ۱۳۹۲
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۶۲-۹۲-۵
- شمارگان: دو هزار نسخه
- قیمت: ۲۵۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است.

○ قم: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج) مرکز نشر و انتشارات/ خیابان شهدا/ کوچه آمار (۲۲)/ بین پست شهید علیان/ ص.پ: ۱۱۹-۳۷۱۳۵/ همراه: ۰۲۱-۷۸۹۰۹۰۹/ تلفن: ۳۷۷۹۵۶۵ و ۳۷۷۳۷۸۰۱ (داخلی ۱۱۷/۱۱۶) / ۳۷۸۴۱۱۳۰ (فروش) / ۳۷۸۴۱۱۳۱ (مدیریت) / فاکس: ۰۲۱-۳۷۷۷۱۱۰ و ۳۷۷۴۴۲۷۳
○ تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج) / تلفن: ۸۸۹۵۹۰۴۹ / فاکس: ۸۸۹۸۱۳۸۹ / ص.پ: ۳۵۵-۱۵۶۵۵

○ www.mahdi۳۱۳.com

○ www.mahdaviat.ir

○ info@mahdaviat.ir

با قدردانی و تشکر از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

اعضای محترم شورای کتاب حجج اسلام مجتبی کلباسی، محمدصالح جعفری، مهدی یوسفیان، محمدرضا فزادیان و آقایان احمد مسعودیان (مدیر داخلی)، مرتضی دانش طلب (مدیر مالی)، امیر بهرام پور (ویراستار)، عباس فریدی (طراح جلد)، رضا فریدی (صفحه آرا) و کلیه کسانی که ما را یاری نمودند.

مدیر مسئول انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)

حسین احمدی

فهرست مطالب

۷	پیش در آمد.....
۱۲	قم در سال ۲۷۸ هجری قمری.....
۱۷	سامرا در حوالی سال ۲۵۴.....
۲۳	سامرا، قصر خلیفه در سال ۲۵۴.....
۲۷	قم، سال ۲۷۸، خانه عبد بن عبد الله اشعری.....
۳۳	شهر سامرا در سال ۲۵۴.....
۳۸	سامرا، سال ۲۵۴، قصر خلیفه.....
۴۱	سامرا اوایل سال ۲۵۵، زندان.....
۴۶	سامرا، سال ۲۵۵، بیرونی و داخلی منزل امام عسکری (ع).....
۴۹	سامرا، روزهای ۱۴ و ۱۵ شعبان سال ۲۵۵، منزل امام عسکری (ع).....
۵۹	سامرا، منزل امام عسکری (ع) پس از فجر صادق.....
۶۱	سامرا، روز نیمه شعبان، سال ۲۵۵.....
۶۴	سامرا، سال ۲۵۵، روزهای آغازین پس از ولادت.....
۶۹	قم، سال ۲۵۵، حدود یک ماه بعد.....
۷۴	قم، اواخر سال ۲۷۹.....
۷۶	قم، ماه شعبان، سال ۲۷۹.....
۸۰	منابع.....

پیش در آمد

میلاد امام زمان علیه السلام یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ رویارویی و درگیری حق و باطل است، چرا که از سویی اولیای الهی از آغاز تاریخ، انتظار چنین لحظه‌ای را می‌کشیدند، از سویی محرومان تاریخی بشریت، همواره چشم به راه تولد منجی علیه السلام بودند، و از سویی دیگر دشمنان حقیقت و عدالت هم با گردآوری پیشگویی‌ها با شدت مراقب اوضاع بودند.

بدین جهت، داستان میلاد امام موعود در کتاب‌های تاریخی حق و باطل، می‌تواند داستانی جالب، پیچیده و عبرت آموز باشد، و نمایان‌گر همان گونه که در قالب داستانی، قرآن بارها تأکید می‌فرماید یکی از روش‌های یادآوری و کشف سنت‌های الهی در تاریخ، مطالعه مهم‌ترین سرگذشت‌ها و داستان‌های اولیای معصوم علیهم السلام در بستر تاریخ است؛ بدین جهت، مطالعه و اندیشه در داستان آخرین ولی بر حق و معصوم در تاریخ اگر از ضرورت‌های شیعه باوری نباشد، به طور قطع یکی از اولویت‌ها در مسیر مهدی شناسی و مهدی باوری خواهد بود.

بدین جهت است که وقتی به داستان میلاد در فرهنگ تاریخی شیعه می‌نگریم شاهد موارد زیر هستیم:

از یک سو در ملکوت این ولادت سرنوشتی محتوم می‌باشد.

- از دیگر سو شیعیان با آگاهی‌های اجمالی که از معصومین علیهم‌السلام دریافت کرده بودند به شدت چشم به راه آخرین تولد معصومانه هستند.

- و در برابر، ابلیس و ابلیسیان - که آن زمان در چهره خلافت عباسیان آشکار شده بود - به شدت می‌کوشیدند تا به پشتوانه تجربه‌ها و تلاش‌های تاریخی جبهه باطل، مانع تحقق این تولد و یا نابودی مولود موعود علیه‌السلام در آغازین روزهای تولد گردند.

سرانجام

در میان این آرزوها و از یک سو در شب ملکوتی نیمه شعبان در سال ۲۵۵ هـ ق و در سحرگاهی زیبا و آرام مولود موعود علیه‌السلام متولد می‌شود، ولی افسوس که این رویداد مهم با همه حساسیت‌ها و اهمیت‌ها، از جهت گزارشگری و روایت و حکایت نگاری در تاریخ و فرهنگ شیعه متأسفانه در زیر سایه سنگین حکایتی شبه اسطوره‌ای که درباره ماورای گرامی آن حضرت علیه‌السلام نقل شده قرار گرفته است و به جای اینکه در این رویداد و روایت، شاهد درگیری‌های گسترده حق و باطل و در نهایت پیروزی حق باشیم، با داستانی که بر پایه عشق از یک سو و رویدادهای ماورایی تک خطی از سوی دیگر می‌باشد مواجهیم، روایتی که سبب کاستن ارزش‌های تاریخی و معرفتی و تربیتی و عبرت آموزی این رویداد مهم شده است.

بدین جهت در این اثر برآنیم تا براساس گردآوری و هم‌پوشانی

روایت‌های مستند در منابع حدیثی شیعی و تحلیل گزاره‌های تاریخی‌ای که از استناد بیشتری برخوردارند، به این رویداد بنگریم. در این اثر که در قالب داستانی ارائه می‌شود، مراحل زیر از جهت فرایند تولید اثر طی شده است:

۱. روایات تاریخی مستند در منابع شیعی که دربارهٔ ولادت امام زمان علیه السلام وجود داشته و یا به گونه‌ای بیانگر وضعیت سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی رویدادهای مرتبط با میلاد و جامعه حق و باطل در آن زمان است، گردآوری شده است.

۲. بر اساس گزارش‌های تاریخی و فارغ از داستان اسطوره‌ای مادر حضرت از سرزمین‌های دور، تلاش شده تا حیدمان گزارش‌ها بر اساس گاه شمار تاریخی، پرداخته شده و رویدادهای تاریخی و یا حواشی زاید و یا برخی موارد مشکوک و یا نامعتبر از آنها حذف گردد.

۳. و در نهایت از این فرایند، روایتی داستانی استخراج گردید است. روایت داستانی‌ای که دارای ویژگی‌های زیر است:

- این روایت تا حد ممکن به واقعیت‌های تاریخی پایبند بوده و اصولاً به جای تغییر و تصرف در تاریخ به شرح و بسط واقعیت‌های تاریخی پرداخته است.

- در مقام روایت‌گری به جهت رعایت اصالت رویدادها، تلاش شده از تخیل پردازی گسترده پرهیز شده و تخیل در مقام پیوند دهی میان صحنه‌ها و یا پرکردن برخی خلأها مورد استفاده قرار گیرد، بدین جهت به هنگام مطالعه این اثر شاید تصور شود این روایت، چندان داستانی نبوده و یا از

جذابیت‌های داستانی برخوردار نیست. این امر، ناشی از ساختار خاص این نوع روایت‌گری‌های تاریخی است. روایت‌گری‌ای همانند داستان‌های شرح حال نگاری که می‌کوشد به جای روایت رمان گونه و اقتباس آزاد، بیشتر به واقعیت وفادار باشد، و در حقیقت، شاید این اثر را بتوان یک پیش داستان و یا طرحی برای داستان و یا طرحی برای فیلمنامه دانست که در مرحله بعد نیازمند یک بازنویسی هنری قوی می‌باشد.

در این روایت داستانی، چون شیعه ایرانی، مخاطب اول اثر می‌باشد، بر مبنای گزارش‌های معتبر تاریخی، داستان؛ شروع و پایانش از شهر مقدس قم می‌باشد، و با این در یک تلاش شده تا بر اساس منابع معتبر، پیوندی عمیق میان داستان میلاد امام علیه السلام و شیعه ایرانی را به نمایش گذاشته و آن را مبنای انتظار تاریخی ایران به ویژه شیعه ایرانی برای انتظار و مهدی زیستی قرار دهد.

سخن پایانی

این اثر تلاش دارد تا با تمرکز موازی بر دو جریان اجتماعی حق و باطل، روایتی واقعی و تاریخی از داستان میلاد داشته باشد، بدان امید که خوانندگان با مطالعه این داستان، حداقل با پیچدگی‌ها و دشواری‌های این رویداد تاریخی آشنا شده و برخی پرسش‌های ذهنی و یا شبهات احتمالی آنها در رابطه با این رویداد تاریخی که جایگاهی مهم در کلام و اعتقادات شیعه دارد، از ذهن آنها زدوده شود.

بدان امید همان طور که داستان میلادش با همه مانع تراشی های جریان باطل
سرانجام محقق شد؛ داستان ظهورش هم به زودی در جامعه محقق گردد.
محمد رضایی آدریانی

www.ketab.ir